รายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ
ครั้งที่ 2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก
(จังหวัดสงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส)

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 16

รายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก
ครั้งที่ 2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 16 (สคพ.16) ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแหล่งน้ำสำคัญ ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พื้นที่จังหวัดสงขลา ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง พื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ในพื้นที่จังหวัดสตูล รวมจำนวน 7 แหล่งน้ำ 24 จุดตรวจวัด รายละเอียด ดังนี้

แหล่งน้ำผิวดิน	จำนวนจุดตรวจวัด
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (รหัส 20)	
- ทะเลหลวง	2
- ทะเลสาบสงขลา	7
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง (รหัส 21)	
- แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง	2
- แม่น้ำปัตตานีตอนบน	3
- แม่น้ำสายบุรี	4
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (รหัส 22)	
- คลองละงู	3
- คลองมำบัง	3
รวม	**24**

ปีงบประมาณ พ.ศ.2568 กำหนดแผนติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน ความถี่ 4 ครั้งต่อปี ครั้งที่ 1 พฤศจิกายน 2567 ครั้งที่ 2 กุมภาพันธ์ ครั้งที่ 3 พฤษภาคม และครั้งที่ 4 กรกฎาคม 2568 โดยได้ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 3 – 11 กุมภาพันธ์ 2568 ผลการประเมินดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index : WQI) พบว่า คุณภาพน้ำ 7 แหล่งน้ำ อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 57 และเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ 43 (รูปที่ 1)

- แหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี จำนวน 4 แหล่ง ได้แก่ ทะเลหลวง แม่น้ำสายบุรี คลองละงู และคลองมำบัง
- แหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำโดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ จำนวน 3 แหล่ง คือ ทะเลสาบสงขลา แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง และแม่น้ำปัตตานีตอนบน

[1] **ดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index : WQI)**
แสดงถึงสถานการณ์ของคุณภาพน้ำในภาพรวม โดยพิจารณาจากค่าคุณภาพน้ำ 5 พารามิเตอร์ ได้แก่
ออกซิเจนละลาย (Dissolved Oxygen : DO) ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria : TCB) แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) และแอมโมเนียในหน่วยไนโตรเจน (NH_3-N) มีคะแนนอยู่ระหว่าง 0-100 โดยจัดเกณฑ์คุณภาพน้ำ ดีมาก (คะแนน 91-100) ดี (คะแนน 71-90) พอใช้ (คะแนน 61-70) เสื่อมโทรม (คะแนน 31-60) และเสื่อมโทรมมาก (คะแนน 0-30)

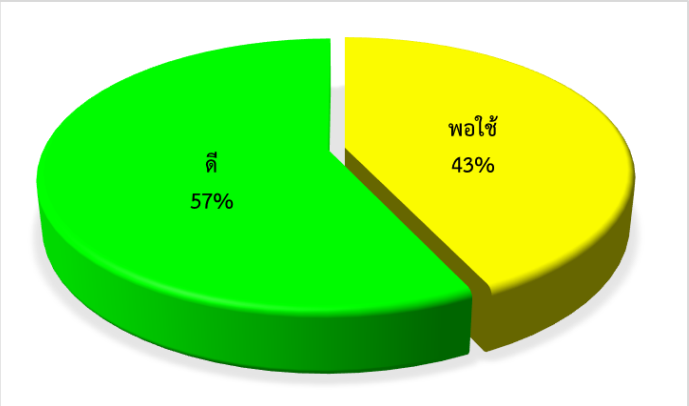

รูปที่ 1 สถานการณ์คุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ครั้งที่ 2 ปีงบประมาณ พ.ศ.2568

❖ **ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา**

<u>ทะเลหลวง</u>

คุณภาพน้ำทะเลหลวงอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้ง 2 จุดตรวจวัด ได้แก่ ปากคลองบ้านโรง (SK04) และกลางทะเลหลวง (SK05) (รูปที่ 2)

<u>ทะเลสาบสงขลา</u>

คุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลาโดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี เกณฑ์พอใช้ และเกณฑ์เสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ 43 43 และ 14 ตามลำดับ *บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่* บ้านปากจ่า (SK09) สะพานติณสูลานนท์ ช่วงแรก (SK12) และปากทะเลสาบสงขลา (SK15) *บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้* ได้แก่ ปากคลองอู่ตะเภา (SK10) ปากคลองพะวง (SK11) และวัดสุวรรณคีรี (SK14) และ*บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม* คือ ปากคลองสำโรง (SK13) (รูปที่ 2)

ผลการตรวจวัดโลหะหนัก จำนวน 3 จุดตรวจวัด ได้แก่ ปากคลองอู่ตะเภา (SK10) ปากคลองสำโรง (SK13) และปากทะเลสาบสงขลา (SK15) จำนวน 10 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) โครเมียมชนิดเฮ็กซาวาเล้นท์ (Cr Hexavalent) แมงกานีส (Mn) นิคเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) ปรอท (Hg) และสารหนู (As) พบอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินทุกพารามิเตอร์

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ ได้แก่ แอมโมเนียในหน่วยไนโตรเจน (NH_3-N) พบค่าสูงบริเวณปากคลองสำโรง (SK13) และวัดสุวรรณคีรี (SK14) เนื่องจากรองรับน้ำเสียจากชุมชน

SK05 กลางทะเลหลวง 10 ก.พ. 68

SK14 วัดสุวรรณคีรี 11 ก.พ. 68

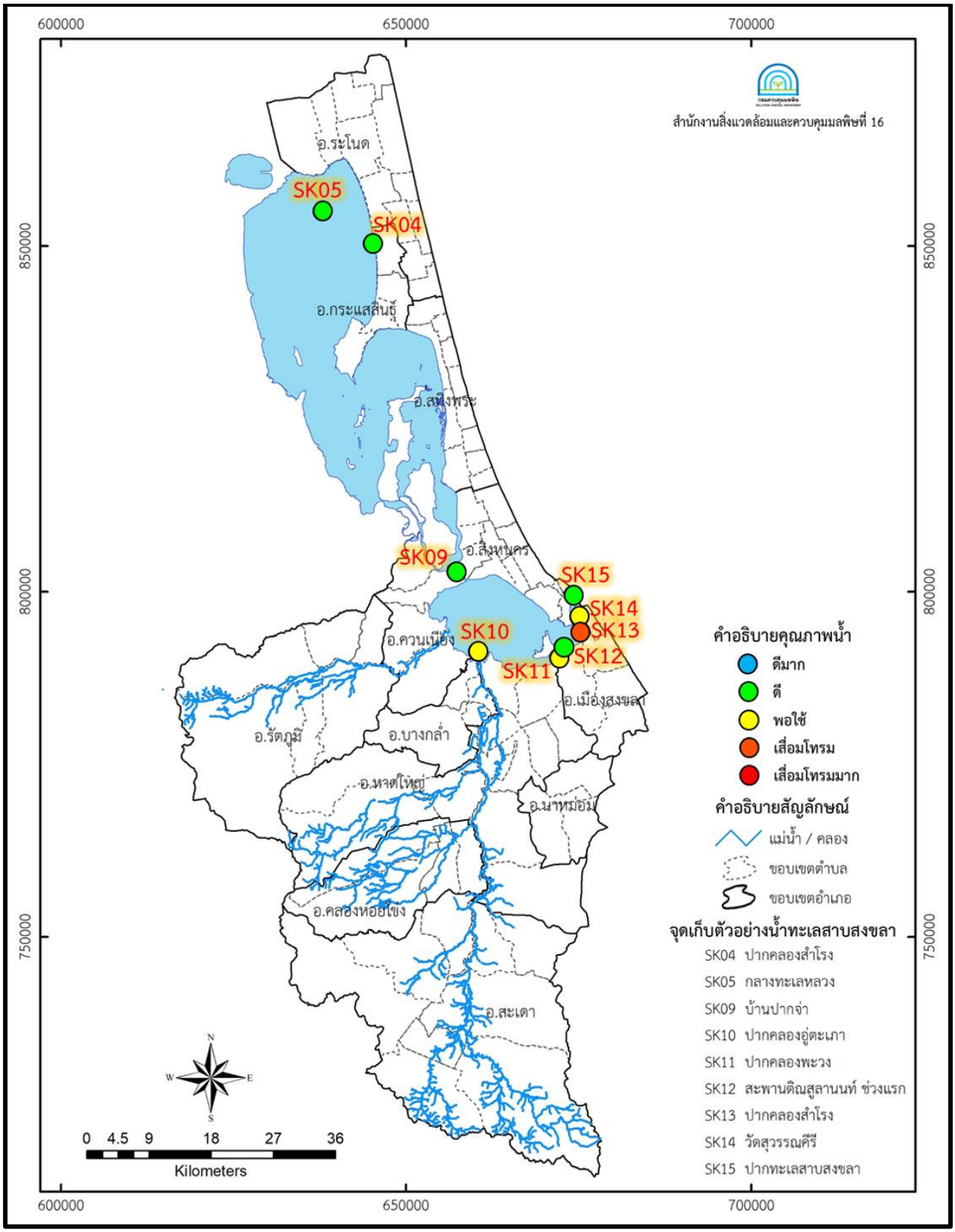

รูปที่ 2 คุณภาพน้ำทะเลหลวง และทะเลสาบสงขลา ครั้งที่ 2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

❖ **ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง**

<u>แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง</u>

คุณภาพน้ำแม่น้ำปัตตานีตอนล่างอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ทั้ง 2 จุดตรวจวัด ได้แก่ ปากน้ำปัตตานี ท่าเทียบเรือปัตตานี (PT01) และสะพานบ้านอาเน๊าะปูโล๊ะ (PT02) (รูปที่ 3)

<u>แม่น้ำปัตตานีตอนบน</u>

คุณภาพน้ำแม่น้ำปัตตานีตอนบนอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ทั้ง 3 จุดตรวจวัด ได้แก่ โรงสูบน้ำแรงต่ำประปาเทศบาลนครยะลา (PT03) สะพานบ้านบาเจาะ (PT04) และท้ายเขื่อนบางลาง (PT05) (รูปที่ 3)

ผลการตรวจวัดโลหะหนัก บริเวณโรงสูบน้ำแรงต่ำประปาเทศบาลนครยะลา (PT03) จำนวน 9 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิคเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) ปรอท (Hg) และสารหนู (As) พบอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินทุกพารามิเตอร์

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ คือ แอมโมเนียในหน่วยไนโตรเจน (NH_3-N) พบมีค่าเท่ากับ 0.55 มิลลิกรัมต่อลิตร บริเวณสะพานบ้านบาเจาะ (PT04) ซึ่งโดยรอบเป็นพื้นที่เกษตรและชุมชน

PT01 ปากแม่น้ำปัตตานี ท่าเทียบเรือปัตตานี
5 ก.พ. 68

PT05 ท้ายเขื่อนบางลาง
5 ก.พ. 68

<u>แม่น้ำสายบุรี</u>

คุณภาพน้ำแม่น้ำสายบุรีในเกณฑ์ดี ทั้ง 4 จุดตรวจวัด ได้แก่ บริเวณสะพานสายบุรีเฉลิมพระเกียรติ (SB01) หมู่ 1 ต.กายูบอเกาะ (SB02) โรงสูบน้ำแรงต่ำการประปารือเสาะ (SB03) และบริเวณเทศบาลตำบลศรีสาคร (SB04) (รูปที่ 3)

ผลการตรวจวัดโลหะหนัก บริเวณโรงสูบน้ำแรงต่ำการประปารือเสาะ (SB03) จำนวน 9 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิคเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) ปรอท (Hg) และสารหนู (As) พบอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินทุกพารามิเตอร์

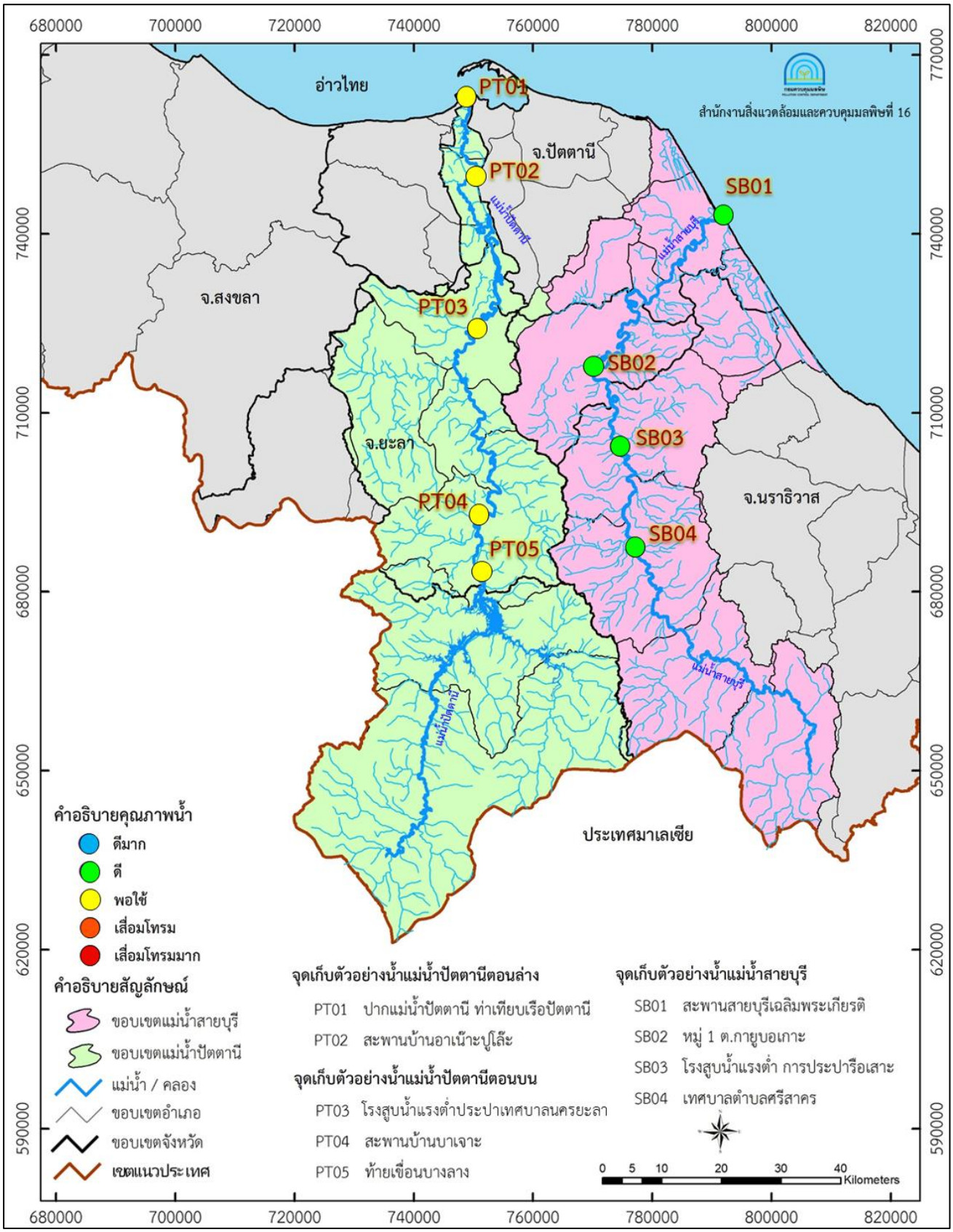

รูปที่ 3 คุณภาพน้ำแม่น้ำปัตตานีตอนล่าง แม่น้ำปัตตานีตอนบน และแม่น้ำสายบุรี ครั้งที่ 2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

❖ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

<u>คลองละงู</u>

คุณภาพน้ำคลองละงูอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้ง 3 จุดตรวจวัด ได้แก่ สะพาน 100 เมตร บ้านวังยาว (LG01) สะพานละงู บ้านลาหงา (LG02) และท่าเทียบเรือปากบารา (LG03) (รูปที่ 4)

ผลการตรวจวัดโลหะหนัก บริเวณบริเวณสะพาน 100 เมตร บ้านวังยาว (LG01) จำนวน 9 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิคเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) ปรอท (Hg) และสารหนู (As) พบอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินทุกพารามิเตอร์

<u>คลองมำบัง</u>

คุณภาพน้ำคลองมำบังโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี โดย*บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี* คือ สะพานบ้านบูเก็ตยามู (MB01) และ*บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้* ได้แก่ สะพานกรมโยธาธิการ หมู่ 1 บ้านฉลุงใต้ (MB03) และท่าเทียบเรือเฟอร์รี่ บ้านตำมะลังใต้ (MB05) (รูปที่ 4)

ผลการตรวจวัดโลหะหนัก บริเวณสะพานบ้านบูเก็ตยามู (MB01) จำนวน 9 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิคเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) ปรอท (Hg) และสารหนู (As) พบอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินทุกพารามิเตอร์

LG01 สะพาน 100 เมตร บ้านวังยาว
3 ก.พ. 68

MB05 ท่าเทียบเรือเฟอร์รี่ บ้านตำมะลังใต้
3 ก.พ. 68

รูปที่ 4 คุณภาพน้ำคลองละงู และคลองมำบัง ครั้งที่ 2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

บริเวณที่มีปัญหาคุณภาพน้ำ สาเหตุและแนวทางการแก้ไข

บริเวณที่มีปัญหาคุณภาพน้ำ	สาเหตุ	แนวทางการแก้ไข
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา		
<u>ทะเลสาบสงขลา</u> ปากคลองสำโรง (SK13) วัดสุวรรณคีรี (SK14)	น้ำเสียจากชุมชน น้ำเสียจากอุตสาหกรรมชุมชน ประเภทแกะล้างอาหารทะเล	- ให้ความรู้ อปท. ในการบริหารจัดการน้ำเสียชุมชน และความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแหล่งกำเนิดมลพิษ - รณรงค์และส่งเสริมให้ครัวเรือนติดตั้งตะแกรงดักขยะ ถังดักไขมัน หรือถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปก่อนระบายออกสู่แหล่งน้ำ - ส่งเสริมอุตสาหกรรมชุมชนประเภทแกะล้างอาหารทะเลให้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่ดี
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง		
<u>แม่น้ำปัตตานีตอนบน</u> สะพานบ้านบาเจาะ (PT04)	น้ำเสียจากชุมชน น้ำเสียจากภาคเกษตรกรรม	- รณรงค์และส่งเสริมให้ครัวเรือนริมแม่น้ำติดตั้งตะแกรงดักขยะ ถังดักไขมันหรือถังบำบัดน้ำเสียก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำ - ส่งเสริมให้ความรู้เรื่องแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเกษตร (Good Agricultural Practices: GAP) เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี/สารกำจัดศัตรูพืชที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ